

Az ásatás eredményéről jegyzék, mely velem közöltetett, így szól: 1851. okt. 27-én Eger Ferencz szántóföldén, a kisingi pusztán (közel Ó-Budához) egy pinceboltozat ásatott fel, s találtattak vaskardtöredékek, patkók stb. stb.

1851. okt. 28-án egy pesti polgár s a békásmegyeri malom tulajdonosa (Svanfelder) a közlegelőn a malom irányában, egy kápolna alapjait hagyta kiásatni, és ott terra sigilláták (veres cserépedény-darabok) és patkótöredékek kaptak stb. 1851. nov. 5. és 6. a régi templom dűledékeihez közel délnek egy kőfalra jöttek reá, s ezennel ásatásához fogtak, hol vastöredékek, sarkantyú stb. találtattak.

Ezekből világos, hogy Ó-Budán „Árpád sirja“ (Fehéregyháza) ásatás alá is vétetett 1851. okt. 28-án. E helyet én, társaimmal (ifj. gróf Nádasdy Ferencz, Thaly Kálmán, Csapó József, Gaal Ernő urakkal) 1860. június 22-én Svanfelder ur vinczellérje segélyével leltem fel, és megnyugodva letünk afelől, hogy Árpád sirját az okmányok alapján felleltük.

Ez alkalommal Gaal Ernő ur említette, hogy ő k. u. m. Gaal Ernő, Vasvári Pál, Halmai Sándor, Fodor Imre, b. Nyári Albert már 1848-ik évben támasztották fel azon eszmét, hogy Ó-Budán Árpád sirját felkeressék, kint is jártak, de nem e helyen, hanem egy nagyobb templom romjainál, melynek hajója fákkal volt benöve. Az általok fellelt helyet annyi év után Vasvári (Fejér) Pál tudná élénk lelkével feltalálni, de e szép eszű fiatal történészünk az 1848-iki harcoknak áldozatul esett.

Az ó-budai praefectus Komlósy Ferencz ur 1860. jul. 14-kén adott saját kérésre engedélyt, hogy a kitűzött helyen társaimmal ásatást tegyek. Az engedélyt ifj. gr. Nádasdy Ferencz és Thaly Kálmán urak nevére állítottam ki, s az egy aviso-ból állott a békásmegyeri előjárásához, hogy azok 1860. jul. 15-én vasárnap, nevezetteknek a Svanfelder-malom közelében teendő archeologiai kutatásoknál akadályt ne tegyenek. Ezelőtt már 6 nappal 1860. jul. 8-kán nevezettek felhívásokat is tettek e célra önkéntes adakozásra s szép összeg gyűlt be. Vidacs Ján. gépész ur meghallván a tervet, a kitűzött ásatás napjára 40 embert ígért kiállítani gyarából, kik vezetése alatt működneek közre. Kotzormérnök ur szintén lelkesedve csatlakozott az üggyhöz s ő Ó-Budán a hajógyárban tett lépést szerszámok s segélyezzek végett, úgy ó-budai ref. lelkész Czike Dániel s rektor Őrsi Pál ur ó-budai kapásokat kértek fel díjtalan munkára a kitűzött napra.

Lett volna ünnepélyes ásatás, de még 1860. július 14-én a rendőri igazgatóság keményen betiltotta a kirándulást, és jul. 15-én a gőzhajói állomásokról Budapestre, úgy Ó-Budán Árpád sirja körül kemény felügyeletet tartott. 1860. jul. 17-én a rendőrségi beavatkozást megszüntetendő, a budai helytartótanácsához 5441 sz. alatt adatott be kérvény, de ez ismét a rendőri igazgatóságtól kérvén véleményt, az ásatás abban maradt. Hogy ez ideig a beszédett pénzekből az ásatást nem sürgettük, annak oka a lefolyt zavaros időkben rejlik, de meg szerintem, ha a kitűzött helyen dr. Erdy ur 1851. okt. 28-án kutatást tett, ide erőt s pénzt vesztegetni felesleges lett volna.

1861. május 30-án (Urnapiján) Rimély Antal urral tartottam Ó-Budán új szemlét, nagy járás-kelest tettünk, de megállapodásunk Péter hegye alatt a már kitűzött helyen lett. Az elolvasott okmányok oda huztak bennünket. — 1861. július 15-én a táj több rajzát megnyerendő, ngos Nagy István urral, saját fogatán t. Stupa György gyógyszerész urat, mint műkedvelésből photographirozót vittük ki a helyszínére, ki számunkra a forrást, malmot stb. levette. 1861. aug. 3-án saját költségemen, térképszerzésre Miszkovics Mózes paleográfunkat küldtem a helyszínére.

1862. jul. 3-án d. e. jeles fiatal festészünket Jankót vittem ki a helyszínére, ki a rajzokat ügyesen s saját meggyőződése után rajzolta fára. Én úgy vagyok Árpádunk sirjával, mint öreg szüleim temetkezési helyével, megnyugszom azon öntudatban, hogy ő a kitűzött helyen aluszsza örök álmait.

(Folytatás következik.)

Egyveleg.

+ (Ujon fölfedezett barlang.) Morvaországban Neuschitz mellett új csepegő barlangot fedeztek föl, melyről állítják, hogy nagyszerűségben s a cseppkő-alakzatok különféleségében méltó társa az aggteleki és adelsbergi barlangoknak.

Vegyes jegyzetek.

Közli Dr. Bardocz Lajos.

A szelidség ritka példája. Pár év előtt Svédországban, a Wetter tó közelében, egy sasfészékben, két fiatal tengeri sas találtak, melyek kalit-

kába zártak; ott gondos ápolást nyertek és teljesen felnőttek. Az egyik később megdöglött, a másik pedig annyira megszilárdult, hogy ura kezéből evett, és ha a kalitkából kibocsátott, rövidebb hosszabb kimaradás után, abba megint visszatért. A szelid állat bekészen járkált az udvaron, s a házi állatokat soha sem bántotta; csak a kutyákat tartotta féken. Neve „Thure“ volt, melyen ha megszólított, a megszólítóhoz ment, és urát gyakran a szobájában is meglátogatta. Félelmet nem ismert. — A töltött puskát el lehetett mellette sütni, anélkül, hogy a durranástól megijedt volna. Végre is bátorságának esett áldozatul. — A mint tudniillik egy napon kis házából messze eltávozott volna, oly vidékre, hol őt nem ismerték, egy vadász ragadozó vad madár gyanánt elejtette, — Kiterjesztett szárnyai a 8 lábat majd megütötték. Életét egy éves korában vesztette el.

Ó-Buda térképe.

Óriás földteke. Londonban a földrajzi nagy muzeumban, a geographiai gazdag gyűjtemények közepett, egy óriás földteke van felállítva, melynek átmérője nem kevesebb, mint hatvan láb, vagy tíz öl. Ezen óriás tekén földünk természettani minémisége bámulandó ügyességgel, s a legnagyobb pontossággal elő van állítva. — E nagyszerű mű 54,000 font sterlingbe (majdnem 500,000 pft) került. Mint különben is képzelni lehet, több részből van összerakva, melyeket szaktudós férfiak felügyelete alatt, a legjelesebb művészek készítettek el, s az egyes részek összeállításánál a földrajz leghevesebb tudósai működtek közre. Egy nagyszerű oldaltermekkel ellátott karzat övezi e földtekét körül, s a termekben a legjelesebb földabrosz- és földteke-gyűjtemény áll a vizsgálók rendelkezésére elkészítve.

A gőz, mint tűzoltó szer. Mily sikeres tűzoltó szer a víz kigőzölése, mutatja egy lenfonógyár fényes példája, melyben egy nap a tűz hirtelen kiütött. A láng a gyulékony anyagokat oly ijesztő gyorsasággal kezdé emészteni, hogy már az egész gyár elveszettnek tartatott, még mielőtt a fecskendezők megérkeztek volna. E borzadályos veszély közepett, egy a jelenlevők közül azt tanácsolja, hogy a gerebenező-teremben levő gőzgépből a gőz szabadon bocsáttassék. Alig történt ez meg, s a kitóduló gőz a pusztító tüzet néhány percz alatt elfojtotta.